

Richtlijn Verbonden partijen

Handboek Financiën Universiteit Leiden

Bedrijfsvoering

FEZ

Januari 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Uitgangspunten	4
3. Verslaggeving.....	6
4. Governance.....	7
5. Overzicht/register	8

Versie	1.1	Januari 2019 ¹
Beheer	Gertjan Boshuizen	g.boshuizen@bb.leidenuniv.nl /tst 3178

¹ Versie 1 is vastgesteld door CvB 5 juni 2018, versie 1.1 betreft slechts redactionele wijzigingen.

1. Inleiding

De Universiteit Leiden verbindt zich aan privaatrechtelijke rechtspersonen (stichting, vereniging, BV/NV) om op deze manier bepaalde doelstellingen, gerelateerd aan haar wettelijke taken, te kunnen bereiken. Wanneer de universiteit een bestuurlijk en/of een financieel belang in een dergelijke rechtspersoon heeft dan betreft het een 'verbonden partij'. Een bestuurlijk belang betekent dat de universiteit zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Van een financieel belang is sprake wanneer de universiteit een lening of aandelenkapitaal verstrekt, dan wel een structurele jaarlijkse bijdrage.

Vanwege het bestuurlijk en/of financieel belang dient (door of namens het College van Bestuur) toezicht te worden gehouden op het functioneren van de desbetreffende verbonden partij en de risico's die het (niet) functioneren van de verbonden partij voor de universiteit met zich meebrengen. De intensiteit van dit toezicht bepaalt mede de bestuurlijke (juridische) en financiële verhoudingen.

Deze richtlijn voorziet in de kaders voor het vormgeven van het toezicht en de afspraken te maken met de verbonden partij over de bestuurlijke en financiële verhoudingen. In paragraaf 2 wordt ingegaan op de uitgangspunten. Paragraaf 3 geeft aan wat in de jaarverslaggeving van de universiteit aan de orde moet komen. In paragraaf 4 wordt aangegeven welke aspecten ten aanzien van de governance van belang zijn. Paragraaf 5 bevat een overzicht van de verbonden partijen.

In deze richtlijn wordt niet ingegaan op stichtingen die worden opgericht om de universiteit te ondersteunen, zonder dat er vanuit de universiteit invloed kan worden uitgeoefend door middel van een bestuurslidmaatschap. Dergelijke stichtingen mogen alleen na instemming van het College van Bestuur of faculteitsbestuur gevestigd worden op een adres van de universiteit.

2. Uitgangspunten

Op grond van art 2 lid i van de Mandaatregeling is het oprichten en liquideren van aan de universiteit gerelateerde rechtspersonen voorbehouden aan het College van Bestuur. Meestal zal het gaan om rechtspersonen in de vorm van besloten vennootschappen (BV's), verenigingen en stichtingen.

De universiteit neemt zelf niet deel in vennootschappen, behoudens in Libertatis Ergo Holding BV (LEH) waar ze alle aandelen van houdt. Indien de universiteit een vennootschap wil oprichten dan wel wil deelnemen in een vennootschap dan zal dat in principe gebeuren via LEH. Het besluit tot oprichting of deelname in een vennootschap wordt genomen door de aandeelhoudersvergadering (= College van Bestuur). Vanuit LEH wordt het toezicht op deze deelnemingen vormgegeven (zie Handboek AO LEH).

In verenigingen kan alleen worden deelgenomen door de universiteit na een besluit door het faculteitsbestuur/betreffende directeur of het College van Bestuur. Over een lidmaatschap namens de gehele universiteit wordt besloten door het College van Bestuur. Een voorstel tot lidmaatschap en de wijze van vertegenwoordiging in de ledenraad wordt daartoe aangeleverd bij de afdeling AJBZ van het Bestuursbureau.

Bij het oprichten of deelnemen in stichtingen c.q. stichtingsbesturen waar beoogd is de universiteit (dat kan ook betrokkenheid zijn vanuit faculteiten, instituten of expertisecentra) beslissende zeggenschap te geven ligt de verantwoordelijkheid voor het besluit bij het College van Bestuur.

Van beslissende zeggenschap is sprake als de meerderheid van de bestuursleden wordt benoemd of voorgedragen door universiteit (College van Bestuur/faculteitsbesturen/expertisecentra) of als de meerderheid van de bestuurders bestaat uit medewerkers van de universiteit die 'qualitate qua' in het bestuur worden benoemd.

Een voorstel voor de oprichting van de stichting of deelname aan het bestuur/Raad van Toezicht dient door tussenkomst van de afdeling AJBZ van het Bestuursbureau te worden voorgelegd aan het College van Bestuur. In het voorstel dienen de belangrijkste elementen van de statuten, zoals doel, vormgeving bestuur en toezicht, benoemingen en besluit over liquidatie aan de orde te komen (zie ook de checklist in paragraaf 4). Ook latere wijzigingen van de statuten dienen aan de afdeling AJBZ te worden voorgelegd.

Als er geen sprake is van beslissende zeggenschap, maar wel deelname aan het bestuur/Raad van Toezicht van de stichting vanuit de universiteit, dan kan het betrokken faculteitsbestuur of directeur van het expertisecentrum besluiten tot deelname. Statuten en 1^e registratie bij de Kamer van Koophandel (KvK) worden opgestuurd naar de afdelingen ABJZ en FEZ van het Bestuursbureau.

Een stichting heeft volledige rechtsbevoegdheid. Volledige rechtsbevoegdheid wil zeggen dat de stichting zelfstandig drager is van rechten en plichten. Het stichtingsbestuur heeft tot taak de doelstellingen en de organisatie van de stichting vorm te geven, zoals omschreven in de statuten. Zij vertegenwoordigt de stichting in het maatschappelijk leven.

Bestuurders zijn niet hoofdelijk aansprakelijk (tenzij er sprake is van wanbeleid of andere grove misdrijvingen), maar bestuurders benoemd namens/door de universiteit worden wel geacht te zorgen voor een zorgvuldige invulling van hun verantwoordelijkheden als bestuurder conform wet- en regelgeving. Dat betekent onder meer dat er:

- integer gehandeld wordt;
- gezorgd wordt voor een zorgvuldige verslaglegging (waaronder een administratie die op orde wordt gehouden en een tijdige oplevering van de jaarrekening) conform wet- en regelgeving;
- registratie van bestuurders bij Kamer van Koophandel/Handelregister op orde wordt gehouden
- indien sprake is van een ANBI status voor de stichting dat er voldaan wordt aan de ANBI regels (o.a. dient beleidsplan/jaarverslag te worden gepubliceerd op website universiteit of op de website van de verbonden partij.

3. Verslaggeving

Op grond van de verslaggevingsregels (RJ660) dient de universiteit een geconsolideerde jaarrekening op te stellen met daarin geconsolideerd de verbonden partijen waarmee sprake is van een groepsrelatie. Tot de groep behoren alle rechtspersonen waarin de universiteit een financieel meerderheidsbelang heeft of waarover anderszins overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de universiteit centrale leiding heeft.

Op grond van de vrijstelling vanwege geringe omvang ten opzichte van het totaal (zie verder richtlijn grondslagen) consolideert de universiteit alleen LEH en haar deelnemingen en de Stichting Praesidium Libertatis I. Met deze organisaties worden afspraken gemaakt over de wijze en tijdstip van aanlevering van de jaarcijfers ten behoeve van de consolidatie.

Van de overige verbonden partijen waarin beslissende zeggenschap aanwezig is wordt in de toelichting bij de jaarrekening van de universiteit vermeld:

- het bedrag van het eigen vermogen, het resultaat en de omzet volgens de laatst vastgestelde jaarrekening onder vermelding van het jaar waarop deze betrekking heeft en
- of de universiteit wel of niet heeft verklaard zich hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor de uit rechtshandelingen van de rechtspersoon voortvloeiende schulden (de zogenaamde verklaring artikel 403). De universiteit zal overigens standaard deze verklaring niet gebruiken.

De gegevens in de 1^e bullit worden aangeleverd door de verbonden partij door middel van het aanleveren van de jaarrekening (die op grond van de statuten jaarlijks moet worden opgesteld). Deze jaarrekening wordt aangeleverd door tussenkomst van de directeur van de aangewezen 'beheereenheid' binnen de universiteit (zie het overzicht in paragraaf 5). De controller van de 'beheereenheid' wordt geacht met de betreffende stichting afspraken te maken over een tijdige aanlevering van de jaarrekening, zodat deze voor 1 april na afloop van het boekjaar bij BV/FEZ wordt ingediend.

Van de overige verbonden partijen, ongeacht de mate van zeggenschap, dient in de toelichting bij de jaarrekening vermeld te worden:

- Naam en statutaire zetel;
- Rechtsvorm;
- De belangrijkste activiteiten (te onderscheiden in contractonderwijs, contractonderzoek, onroerende zaken en overig).

Op basis van de aan te leveren informatie bij oprichting zal deze opgave in het jaarverslag worden verzorgd door BV/FEZ.

4. Governance

Bij het oprichten van een stichting waar de universiteit een belang in krijgt dient aan de volgende aspecten aandacht te worden besteed:

- Is vastgelegd welk(e) doel(en) de universiteit nastreeft met de deelname aan de verbonden partij?
- Zijn de doelstellingen van de verbonden partij in overeenstemming met het doel of de doelen die de universiteit nastreeft?
- Zijn er toetsingscriteria vastgelegd aan de hand waarvan kan worden bepaald of de verbonden partij haar doel(en) bereikt? Zijn deze toetsingscriteria meetbaar geformuleerd?
- Zijn of worden afspraken met de verbonden partij gemaakt en vastgelegd over de prestaties die de verbonden partij moet leveren, bij voorkeur in termen van concrete producten of diensten?
- Zijn of worden afspraken met de verbonden partij gemaakt en vastgelegd over de financiering van te leveren prestaties?
- Zijn de taken en bevoegdheden van de verbonden partij adequaat omschreven en voldoende afgebakend?
- Is gewaarborgd dat voor belangrijke wijzingen in de taken en bevoegdheden van de verbonden partij goedkeuring van de universiteit nodig is?
- Zijn er afspraken vastgelegd over niet-reguliere informatievoorziening van de verbonden partij aan de universiteit als de doelen niet gehaald dreigen te worden of financiële en andere risico's zich dreigen te manifesteren?
- Zijn er afspraken vastgelegd over de wijze waarop met financiële tegenvallers wordt omgegaan?
- Beschikt de universiteit – gelet het bestuurlijke en financiële belang die de verbonden partij voor de universiteit heeft – over voldoende mogelijkheden om het beleid en de taakuitvoering van de verbonden partij te beïnvloeden?
- Zijn er afspraken vastgelegd over een (periodieke) evaluatie van het functioneren van de verbonden partij?
- Zijn er afspraken vastgelegd over beëindiging van de verbonden partij?
- Zijn de (financiële) gevolgen van eventuele uittreding geregeld?
- Heeft de universiteit met de verbonden partij afspraken gemaakt over de verantwoordingsinformatie die moet worden verstrekt (wat, wanneer, hoe vaak, op welke wijze en aan wie)?
- Is de actieve en passieve inlichtingen- en informatieplicht van (de bestuurders van) de verbonden partij goed geregeld?
- Op welke wijze wordt voorzien in de voordracht en benoeming van bestuurders?
- Heeft de universiteit de mogelijkheid om bestuurders te vervangen?

5. Overzicht/register

In het hierna volgende overzicht is weergegeven welke organisaties nu als verbonden partij met de universiteit bekend staan. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen verbonden partijen waarbij de universiteit beslissende zeggenschap bezit (en derhalve jaarlijks de jaarrekening moet ontvangen) en die verbonden partijen waarbij sprake is van benoeming of voordracht van een minderheid van de bestuurders.

Verder is in het overzicht aangegeven:

- Het fiscaal nummer van de verbonden partij (RSIN);
- Of de verbonden partij al dan niet in de ANBI groepsbeschikking van de universiteit is opgenomen;
- Of de verbonden partij is opgenomen in de entiteit 'Universiteit Leiden' als het gaat om de contacten met de fiscus. Indien de verbonden partij is opgenomen dan lopen in principe de contacten met de Belastingdienst over fiscale aspecten van de verbonden partij via de afdeling FEZ van het Bestuursbureau.
- Of de financiële administratie in het SAP-systeem van de universiteit wordt gevoerd. Indien dat niet zo is wordt de desbetreffende verbonden partij geacht te zorgen voor een financiële administratie die voldoet aan de daaraan te stellen eisen.
- De aangewezen 'beheereenheid'; de portefeuillehouder bedrijfsvoering of directeur van deze eenheid draagt er zorg voor dat de benoeming of voordracht van de bestuurders geschiedt conform de statuten, draagt zorg voor een juiste invulling van het bestuurslidmaatschap en zorgt voor de jaarlijkse aanlevering van de jaarrekening (door tussenkomst van de controller).

Bijgewerkt tot en met 31 december 2018	Zeggenschap	RSIN/fiscaalnr	ANBI (1/11/2018)	Entiteit UL (fiscus)	In SAP	Betrokken eenheid
Stichting Afrika Studiecentrum	Beslissende zeggenschap	0028.18.498				ASCL
Stichting Binair Vector Systeem	Beslissende zeggenschap	8073.47.164	x	x		FWN
Stichting Havinga Fonds	Beslissende zeggenschap	8037.58.340	x	x		FWN
Stichting Historische Commissie voor de Leidse universiteit	Beslissende zeggenschap	8043.25.418	x	x	x	UBL
Stichting Internationaal Instituut Lucht- en Ruimterecht	Beslissende zeggenschap	8037.49.533	x	x		FdR
Stichting Leiden University College The Hague	Beslissende zeggenschap	8517.56.876	x	x		FGGA
Stichting Praesidium Libertatis	Beslissende zeggenschap	8097.50.399	x	x	x	Bestuursbureau
Stichting Praesidium Libertatis I (voorheen Beheerstichting)	Beslissende zeggenschap	8053.14.933	x	x	x	Bestuursbureau (+ vermogensbeheer)
Stichting Praesidium Libertatis II	Beslissende zeggenschap	8542.28.470		x	x	Bestuursbureau
Stichting prof. Dr. C.J. Gorter	Beslissende zeggenschap	8037.51.503	x	x		FWN
Stichting Sackler I	Beslissende zeggenschap	8110.98.886	x	x	x	Bestuursbureau (+ vermogensbeheer)
Stichting Sackler II (scholarship fund)	Beslissende zeggenschap	8140.02.146	x	x	x	Bestuursbureau (+ vermogensbeheer)
Stichting Scaliger Instituut	Beslissende zeggenschap	8502.92.505	x	x		UBL
Stichting ter bevordering van de studie China aan de Universiteit Leiden	Beslissende zeggenschap	8197.02.560	x	x		FGW
Stichting Van Bergen Fund	Beslissende zeggenschap	8172.89.501	x			SOZ/LUF
Stichting Vrienden van de Universitaire Bibliotheken Leiden	Beslissende zeggenschap	8517.57.649	x	x		UBL
Stichting Europees Instituut	Beslissende zeggenschap	0090.93.606		x		FdR
Stichting Hoger Onderwijs Nederland-Turkije (wordt opgeheven)	Beslissende zeggenschap	8171.38.894		x		John Kroes
Stichting Nederlands Instituut in Damascus (wordt opgeheven)	Beslissende zeggenschap	8100.49.041		x		John Kroes
Stichting Nederlandse Instituten in de Levant (wordt opgeheven)	Beslissende zeggenschap	8222.81.156		x		John Kroes
Stichting Prof. Dr. A.J.E. Modderman (Modderman stichting)	Beslissende zeggenschap	8040.29.970		x		FdR
Stichting Universitaire Woonwijk Boerhaave	Beslissende zeggenschap					CvB
Hulsewé-Wasniewski Stichting	Overige verbonden partijen	8062.10.503	x	x		FGW
Stichting Bachiene	Overige verbonden partijen	8502.59.307	x	x		FdR
Stichting de Goeje	Overige verbonden partijen	8037.25.231	x	x		FGW
Stichting E.M. Meijers-Fonds (naar SPLI overgeheveld, opheffing KvK regelen)	Overige verbonden partijen	8053.15.019	x	x		Bestuursbureau
Stichting Isaac Alfred Ailion Fonds	Overige verbonden partijen	8053.14.994			x	FGW/Bestuursbureau (+ vermogensbeheer)
Stichting Thorbecke	Overige verbonden partijen	8502.59.976	x	x		FdR
Maatschappij der Letterkunde (vereniging)	Overige verbonden partijen					UBL
Participatie Stichting Regionale Kennisontwikkeling	Overige verbonden partijen					FGGA
Stichting AEGIS	Overige verbonden partijen					ASCL
Stichting Biopartner Academisch Bedrijven Centrum	Overige verbonden partijen					CvB
Stichting Center for International Legal Cooperation	Overige verbonden partijen					FdR
Stichting Cyber Security	Overige verbonden partijen					FGGA
Stichting HDmT	Overige verbonden partijen					FWN/LACDR
Stichting Leiden - Bioscience Park Foundation (LBSPf)	Overige verbonden partijen					CvB
Stichting Leiden Congresstad	Overige verbonden partijen					SCM
Stichting Leiden Centrum voor Innovatie en Ondernemerschap (PLNT)	Overige verbonden partijen					Luris
Stichting Leidse Infrastructuur Bundeling (SLIB)	Overige verbonden partijen					ISSC
Stichting Medical Delta	Overige verbonden partijen					CvB
Stichting parkeerbeheer Albinusdreef 7	Overige verbonden partijen					Vastgoed
Stichting Roosevelt Study Centre	Overige verbonden partijen					FGW
Stichting Stadspartners Leiden Stad van Ontdekkingen	Overige verbonden partijen					Bestuursbureau/SCM
Stichting ter bevordering van de Azie studies in NL	Overige verbonden partijen	8042.33.676				IIAS
Stichting Valk	Overige verbonden partijen					FSW
SURF	Overige verbonden partijen					CvB
Vereniging van Eigenaren Rijnveste	Overige verbonden partijen					Vastgoed
VSNU	Overige verbonden partijen					CvB
Yayasan (stichting) KITLV Jakarta	Overige verbonden partijen					UBL
P.J.R. Modderman Stichting	geen verbonden partij	8055.49.122	x			FdA
Stichting Anglo-Amerikaans Recht	geen verbonden partij	8040.41.532		x		FdR